

Undersøgelse af årsager til ophold på forsorgshjem og mulige investeringer

På sit møde den 11. august 2020 behandlede voksen- og plejeudvalget en analyse af sammenhængen mellem bosætning og udgifter på socialområdet og specialundervisning. I den forbindelse besluttede voksen- og plejeudvalget, at ”der ses nærmere på årsagerne til den relativt høje andel af tilflyttere, som tager ophold på forsorgshjem, og om det i givet fald vil kræve investeringer for at kunne reducere antallet af ophold”.

Borgere kan tage ophold på forsorgshjem, hvis borger grundet særlige sociale problemer, ikke har kunnet opholde sig i egen bolig.

Det fremgik af analysen, at en relativt høj antal af tilflyttere i perioden 2017-2019 havde ophold på forsorgshjem.

Oversigt over antal borgere, der i perioden 2017 til 2019 har haft et midlertidigt ophold på forsorgshjem fordelt på fastboende borgere samt tilflyttere

Modtagere af ydelsen fordelt på:	Fastboende	Tilflyttere
Antal	30	21
Pct.	0,09	2,71

Som det fremgår af ovenstående tabel, så har 30 af de fastboende borgere i Norddjurs Kommune svarende til en andel på 0,09 pct. haft et midlertidigt ophold på et forsorgshjem i perioden 2017 til 2019. For tilflyttere er antallet i samme periode 21 svarende til en andel på 2,71 pct. Det skal bemærkes, at der er et lavt antal respondenter i begge grupper.

Socialområdet har taget kontakt til gruppen af tilflytter, som i kortere eller længere tid har haft ophold på forsorgshjem i perioden 2017-2019 og på baggrund af denne kontakt er det afdækket, at der særligt kan fremhæves tre årsager. Det er i den forbindelse ikke afdækket, hvorfor borgere valgte at flytte til Norddjurs Kommune i perioden.

Disse tre årsager vurderes af forvaltningen at være generelle årsager til, hvorfor borgere tager ophold på forsorgshjem og på den baggrund har socialområdet i samarbejde med arbejdsmarkedsområdet udarbejdet en beskrivelse af en prøvehandling, som skal understøtte at borger ikke flytter på forsorgshjem og kommer i egen bolig efter ophold på forsorgshjem.

Årsager til ophold på forsorgshjem

Kontakten til tilflytter borgere, der har haft ophold på forsorgs hjem viser, at der er bl.a. er følgende tre årsager til ophold på forsorgshjem:

1. Problemer med indskudslån eller depositum

Det har ikke været muligt at hjælpe borger i egen bolig, fordi borger ikke har kunnet få et indskudslån eller et depositum. Der er tale om 5 – 6 personer ud af tilflyttergruppen.

Det er forvaltningens vurdering, at bedre muligheder for at hjælpe borger i egen bolig samtidig med en intensiv socialstøtte generelt vil kunne få flere i egen bolig/fastholde i egen bolig.

2. Borgere udsættes grundet manglende huslejebetaling

Borgere undlader at betale husleje til private udlejere og som konsekvens heraf, mister deres bolig og må tage ophold på et forsorgshjem. Der er tale om 2 - 3 personer ud af tilflyttergruppen.

Det er forvaltningens vurdering, at hvis der arbejdes med massiv støtte med at få rettet op på betalingerne og få borgernes økonomi sat i system f.eks. via betalingservice mv. så vil dette være med til at understøtte, at den enkelte borger ikke mister sin bolig.

3. Skjult hjemløshed

Sofasovere er en betegnelse for borgere, som overnatter hos venner, familie, bekendte eller tilfældige bekendtskaber. 'Skjult hjemløshed' eller 'sofasurfere' er andre begreber for samme fænomen. Der er tale om 4-5 personer ud af tilflyttergruppen.

Det er forvaltningens vurdering, at det ofte er unge, som er sofasovere, og at det er et problem blandt flere unge i Norddjurs Kommune. At være sofasover er en akut løsning, som bruges i en situation, hvor den unge er blevet socialt marginaliseret og følelsesmæssigt belastet. Det kan f.eks. skyldes den unges misbrug eller psykiske problemer. Det kan også skyldes, at hjemmet er blevet et usikkert sted at opholde sig for den unge.

I begyndelsen af hjemløshedsperiode er der ofte gode muligheder for at trække på overnatning hos familie og venner. Men overnatning hos familie og venner kan også slide relationerne op.

De fleste unge i hjemløshed forsøger at undgå at overnatte som gadesovere eller på herberger. Alligevel opleves det, at flere af de unge må søge til den løsning at overnatte på forsorgshjem.

Unge sofasovere vil ofte nægte at definere sig selv som i 'hjemløshed', og f.eks. fravælge tilbud målrettet borgere i hjemløshed, idet de oplever, at begrebet stigmatiser deres identitet og forværrer deres muligheder for at få et almindeligt ungdomsliv.

Disse tre årsager vurderes af forvaltningen at være generelle årsager til, hvorfor borgere tager ophold på forsorgshjem.

Videreudvikling af Housing first tilgangen

Norddjurs Kommune arbejder i dag efter principperne om Housing First. Housing First-tilgangen er henvendt til hjemløse borgere med psykisk sygdom, misbrug eller andre sociale vanskeligheder, og som samtidig med en boligløsning har brug for social støtte.

Housing First består i, at hjemløse borgere i starten af et indsatsforløb flytter i en permanent, selvstændig bolig, samtidig med, at der gives en individuel og helhedsorienteret social støtte til borgeren med udgangspunkt i borgerens behov.

I Housing First-tilgangen stilles der ikke krav om, at borgeren skal være boligparat (Housing Ready) for at flytte i bolig. Tværtimod anses den manglende bolig for at være en væsentlig del af borgerens ustabile livssituation, og en stabilisering af boligsituationen ses som en forudsætning for en forbedring af borgerens livssituation og livskvalitet.

I stedet for, at borgeren først flytter i bolig, når borgeren vurderes at være boligparat, flytter borgeren i egen bolig med det samme med intensiv støtte. Den individuelle sociale støtte er en forudsætning for, at borgeren kan bo i egen bolig.

Den individuelle støtte består af social og praktisk bostøtte i hverdagen og støtte til at sikre en sammenhængende indsats gennem at etablere og fastholde kontakt til offentlige myndigheder, behandlingstilbud og sociale aktivitetstilbud. Den individuelle sociale støtte følger evidensbaserede sociale metoder.

Housing First-tilgangen bygger på forskning, der viser, at med en intensiv social støtte, kan hovedparten af borgere med intensive støttebehov bo i egen bolig. Gennem den sociale støtte arbejdes der med at styrke borgerens livssituation i en række dimensioner som bolig, økonomi, socialt netværk, daglige aktiviteter, fysisk og psykisk helbred, misbrug, uddannelse og arbejde.

I forhold til en videre implementering af Housing First tilgangen i Norddjurs Kommune kan indsatsen med at få borger hurtig i egen bolig med fordel styrkes ligesom samarbejdet mellem socialområdet og arbejdsmarkedsområdet med fordel kan styrkes med det formål at færre borgere tager ophold på forsorgshjem. Derfor er der udarbejdet et forslag til prøvehandling.

Udviklingsmuligheder for at nedbringe og forkorte ophold på forsorgshjem

Der kan med fordel ske et øget samarbejde med arbejdsmarkedsafdelingen, hvor der yderligere rettes fokus på, hvordan borgeren får mulighed for f.eks. at betale indskuddet i boligen. Her kan der være behov for indskudslån, og opmærksomhed på ikke at stille urealistiske krav til borgeren, f.eks. om opsparing til indskudslån, mens borgeren har befundet sig i en akut hjemløshedssituation.

Det er ligeledes forvaltningens vurdering, at hvis der arbejdes med massiv støtte med at få rettet op på betalingerne og få borgernes økonomi sat i system f.eks. via betalingservice mv. så vil dette være med til at understøtte, at den enkelte borger ikke mister sin bolig.

Socialforvaltningen og arbejdsmarkedet har i fællesskab udarbejdet et udkast til en prøvehandling, der skal understøtte at borger flytter i eget hjem samt understøtte at borgere forbliver i eget hjem og ikke kommer på forsorgshjem. Målgruppen for prøvehandlingen er borgere over 30 år.

Prøvehandlingen består af to elementer:

1. Oprettelse af fællespulje til sikring af egen bolig

På nuværende tidspunkt har arbejdsmarkedsområdet svært ved at bevillige tilskud og hjælp til indflytning. Det foreslås derfor at oprette en fællespulje, som skal give arbejdsmarkedsområdet bedre mulighed for at give økonomisk tilskud til borgere, der har svært ved at etablere sig i eget hjem.

Målgruppen for fællespuljen er:

- borgere over 30 år, der enten er/eller er i risiko for at komme på forsorgshjem herunder ”sofasovere” og funktionelhjæmlelse
- borgere som er omfattet af Serviceloven §85 – både borgere med og uden bostøtte.

Fællespuljen vil være målrettet borgere, som ofte har tendens til at falde igennem systemet, og som i udgangspunktet er svære at fastholde i hjælp og svære at samarbejde med. Det vurderes, at der vil være cirka 10 borgere årligt, som vil være berettiget til at blive hjulpet i egen bolig via fællespuljen. Puljen har til hensigt at imødekomme borgernes udfordringer med indskudslån og betaling af depositum (årsag et).

Det er vurderingen, at der skal afsættes en pulje på 150.000 kr. årligt.

2. En fælles koordinerende indsats

Udover en fællespulje skal der etableres én fælles og samlet indsats, hvor centrale aktører på socialområdet og arbejdsmarkedsområdet sikrer en helhedsorienteret indsats indenfor blandt

andet bolig, beskæftigelse, socialstøtte, økonomi, daglige aktiviteter samt behandling af evt. rusmiddel. Indsatsen skal sikre struktur og stabilitet for den enkelte borger.

En fælles indsats kræver en sammensætning af medarbejdere med rette kompetencer samt fokus på det tværgående samarbejde mellem forvaltningerne i Norddjurs Kommune. En fælles støtte vil dermed sikre en sammenhængende indsats, hvor der etableres og fastholdes kontakt mellem borgeren og offentlige myndigheder, behandlingstilbud og sociale aktivitetstilbud. På baggrund af erfaringerne fra Housing-First tilgangen er det vigtigt at borgeren motiveres, og derfor skal der i samarbejde med borgeren udarbejdes fælles mål, således at borgeren forbliver/kommer i eget hjem samt får motivation til at komme i arbejde.

For at sikre en samlet koordinerende indsats er arbejdsmetoden PDSA-modellen (Plan-Do-Study-Act) blevet drøftet. Denne metode er velkendt i Norddjurs Kommune, hvor man har erfaring med denne.

Økonomi forsorgshjem

I 2020 var der et korrigeret budget på 2.418 mio. kr. til forsorgshjem.

I 2020 har 30 borgere i korte eller længere perioder taget ophold på forsorgshjem. I 2020 har der været en samlet udgift på 3.692 mio. kr. Beløbet er modregnet borgers egenbetaling og sager med andre betalingskommuner er fratrukket.

Det kan oplyses, at pr. juni 2021 har der været 21 borgere med adresse i Norddjurs Kommune, som i kortere eller længere perioder har taget ophold på forsorgshjem.